

Марья
Цімінская

*На
струнах
маёй
душы*

УДК 821.161.3-1
ББК 84(4Бел)-5
Ц61

Цімінская, М.
Ц61 На струнах маёй душы: 3б. вершаў / Марыя Цімінская. —
Мн.: Тэхналогія, 2005. — 98 с.

ISBN 985-458-121-7.

У першым зборніку вершаў Марыі Цімінскай адлюстраваны
яе няпросты жыццёвы лёс, боль і радасць, каханне і смутак,
замілаванне і любоў да роднае зямлі – шчырыя пачуцці сэрца,
якому так хочацца цеплыні...
Для аматараў паэзіі.

удк 821.161.3-1
ББК 84(4Бел)-5

ISBN 985-458-121-7

© Цімінская М., 2005
© Афармленне. «Тэхналогія», 2005

Мая Вялікая Тарожа

«За добрым жытам – спакойная вёска...
А ў вёсцы гэтаі забілі ў той снежны дзень
297 чалавек».

“Я з вогненнай вёскі”

* * *

Хаты роднай няма,
У магіле радня,
Толькі дзічка старая у полі
Зацвітае штогод –
Памінае наш род,
Абсыпаючы квеценню голле.

Як прыеду, іду,
З ёй гаворку вяду,
Абдыму, як сястру, прывітаю.
Помнім я і яна
Боль зімовага дня
І трагедыю роднага краю.

* * *

Сем магіл на усіх –
 Мая вёска у іх,
 Мая выбітая Гарожа.
 297, 297, 297... –
 Пакуль жыву,
 Душа забыць не можа.

Разарваўся ланцуг,
 Пакаленняў ланцуг –
 Разарвала вайна карані...
 Памяні, памяні...
 Ачышчаюць душу
 Горкай памяці камяні.
 Памяні!

Ця радня над крыжот...

... Я па полю бягу,
 Ножкі грузнуць у снезе.
 Свішчуць кулі вакол.
 Трэ схвацца мне недзе!
 Мусіць, Бога рука
 Мне малой памагае:
 З агарода ужо
 У свой двор забягаю.
 У двары – ні душы...
 Ісці баюся у хату:
 З хаты ж выгналі нас...
 А дзе ж мама? Дзе тата?
 Во, страляюць яшчэ...
 Не, баюся у хату...
 І залажу ў хляўчук,
 Дзе у нас парасяты.
 Доўга ціха стаю...
 Зноў на вёсцы страляюць...
 Здэцца мне, быццам я
 У хаванкі гуляю...
 Зноў чарга з кулямёта...
 Хачу к маме дамоў!..
 Не, ...во тупаюць боты
 У двары, за сцяной...
 Тупат цяжкі і страшкі.
 Скамянеўшы стаю.
 Не пішчаць парасяткі.
 (Мне жыццё зберагуць).
 Змерзлі ручкі ў мяне,
 Я іх моцна кусаю,
 Шчэ кусаю і шчэ –
 Болю не адчуваю.
 Ціха хліпаю ўжо,
 Па шчаках слёзы мажу.
 Але з хляўчыка ўсё
 Я чамусь не вылажу.

Здэцца, ўжо не
страляюць?
Цішыня за сцяной?
Адчыняю й выходжу...
Ну, пайду ўжо дамоў.
Баючыся, іду
Уздоўж хлева, да хаты...
Ля парога ляжаць
Мама, бабка і тата.
Я стаю, пазіраю:
Снег навокал чырвоны,
І яны ўсе чамусьці
Ляжаць нерухома.
Зараз збегаю ў хату,
Трэба ручкі пагрэць.
На ўсю хату крычу:
– У мяне ручкі баляць! –
А яны не ўстаюць.
Не бягуць ратаваць.
Ой, як ручкі шчымяць,
Аж няма куды дзецца!
Моцна плачу і грэю
У вадзе у вядзерцы.

Я ізноў на дварэ –
Усе ляжаць, як ляжалі.
Ля іх тупаю я –
Хоць бы слоўка казалі.
Каля мамы саджуся
І яе абдымаю,
Плачу горка, яе
Галаву падымаю.
Мама ўсё не ўстае
І маўчыць анямела,
Я бяру за руку –
І рука скамянела...
Каля стопкі на снезе
Анютка малая.
Я на ручкі бяру –

Ды яна... нежывая.
Ужо не ўстануць яны,
Я падняць іх не ўмею!
Сваім сэрцам дзіцячым
Бяду разумею.
Пабягу к бабцы Мар'і,
Хай яна дапаможа...
Усё кроў на снягу...
(Божа, Божа мой, Божа!..)

Да бабулі заходжу,
Ў яе ў печы гарыць...
А бабуля ля печы
На падлозе ляжыць.
Ля стала цётка Надзя
Неяк бокам прылегла,
Мне здалася, яна
Быццам некуды бегла.
У калыску гляджу –
Там малая Раіска.
Ды забілі й яе,
У крыві ўся калыска.
Зноў па вуліцы я
Уздоўж плота бягу
І крычу, колькі сілы...
Кроў і кроў на снягу...
Што рабіць? Куды дзецца?
Я на свеце адна?!
Ціха-ціха у вёсцы,
Ў канцы хаты гараць...
Куды вочы глядзяць
З плачам-крыкам бягу...
Што зрабілася ў вёсцы,
Зразумець не магу...
Толькі бабка-суседка
Мяне пераймае:
– Ціха, ціха, дзіцятка! –
Да сябе прыхінае, –
Хадзем, дзеткі, са мной,
Хадзем, Манечка, ў хату,

Не падымеш ужо
 Ты ні маму, ні тату.
 Ціха, дзеткі, не плач...
 Не падымецца matka...
 Ты сіротка цяпер...
 А маё ж ты дзіцятка!

Ўсё сумуе душа,
 З вачэй сыплюцца слёзы:
 Я дадому хачу,
 У Гарожу, ў Гарожу.
 І радні там няма,
 І няма той бярозы,
 Што на ўзмежку расла...
 З вачэй сыплюцца слёзы...
 Ўся радня пад крыжом,
 У вялікай магіле,
 У адной, дзе у студзені
 Іх палажылі.
 На душы цяжкі камень,
 Цяжар гэты не стрэсці.
 І ў сэрцы, і ў памяці –
 Год сорак трэці.

* * *

Гараць дзве крайнія хаты...
 Перад відовішчам гэтым,
 Пажару дагэтуль не бачыўшы,
 Сярод вуліцы, у забітай сваёй Гарожы
 Адна, малая,
 Шырока раскрыўшы вочы,
 Зачараваная жахам, стаю.
 А ў гэтым бушуючым пекле
 Кідаецца і... галосіць сабака,
 Жывы сабака... у полымі... на ланцугу...

Не адвяжа яго ніхто,
 Гаспадыня ляжыць. Забілі.
 І я не магу... не магу...
 І па сённяшні дзень з таго
 Пякельнага студзеня
 Мне тое полымя ўваччу.
 І над забітай маёй Гарожай,
 Над Вялікай маёй Гарожай,
 Над лёсам маім галосіць
 Жывы сабака... у полымі... на ланцугу.

* * *

Людзі, хаты гарэлі,
 Мала тых, што ўцалелі
 Ад навалы варожай.
 Усіх забраў 43-ці,
 Галасіў нема вецер
 Над забітай Гарожай.
 На падворках ляжалі,
 Іх снягі бінтавалі,
 Хоць ужо не балела.
 Пахаваць не давалі.
 Хаты ўсе пуставалі –
 Страшка: вёска знямела.
 Праз два тыдні хавалі:
 Сем магілаў капалі,
 Дзень забітых вазілі.
 Тыя, хто уцалелі,
 З гора закамянелі –
 Нават не галасілі.
 Пахавалі забітых
 Без святое малітвы:
 Было гора, як мора.
 Толькі нелюдзям мала:
 Вёску, што пуставала,
 Запалілі, як порах.
 Глуха сосны стагналі,
 К небу рукі ўздымалі:
 Што зрабілася, Божа?
 Белы снег стаў сівым,
 Чорны дым, горкі дым
 Над Вялікай Гарожай.

Цвіце кураслеп

Вялікая Гарожа – любоў мая і сум,
 Ты боль пякучы мой, ты боль мой несціханы.
 Ніякі лекар-час не загаіў дасюль
 Адной, крывавай той, той векапомнай раны.

Я помню, мая Гарожа!

Сорак трэці. Вясна. Галавешкі ды печы,
 Нечы плач – той, зімовай, трагедыі след.
 А над той чарнатой – знак жыцця неўміручы –
 Белым цветам зацвіў і цвіце кураслеп.

Праз гады, назаўжды.

Ставіць маці-прырода памінальныя свечкі
 Па бязвінна загінуўшых дзецях сваіх:
 Трапяткія, тонкія кураслепінкі –
 Кожнаму, кожнаму, кожнаму... На ўсіх.

Я вярнуся, мая Гарожа!

Па якіх бы сцяжынках, дарогах якіх
 Ні вадзіў мяне лёс па маёй Беларусі,
 Ты – навек у душы, як уздых, як удых,
 І з дарог, і з трывог да цябе я вярнуся.

Прыйду, мая Гарожа!

Каб душою сваёй прыхінуцца к табе,
 Ля лазовых кустоў зноў схіліцца у скрусе,
 Дзе штовесну цвіце, усё цвіце кураслеп
 Саматканым бялюткім-бялюткім абрусам.

Да цябе і навек я вярнуся,
 Мая Гарожа!